

Nocturnes

(original Armenian and transliterated texts, with English translations by Vatsche Barsoumian)

1. Twilight*

Մթնշաղկեր

Mət'ənshaghner (Western Armenian)

Վերջալոյսի աղջիկն է իր կուսութեան մէջ քրքում.
Ինչո՞ւ մինակ մնացի երազիս հետ թախծագին.
Թմբիներու բոյրին տակ, նուրիներու ծաղիկին՝
Ա՛հ, ինչո՞ւ էս մնացի գիրկն երազին այս տրտում:

Ver-cha-luy-si agh-chikn e ir gu-sut-yan mech qər-qum.
In-chu mi-nak mə-na-tsi ye-ra-zis het t'akh-tza-kin?
T'əm-pi-ne-ru puy-rin dag, nu-ři-ne-ru tza-ghi-gin,
Ah! in-chu yes mə-na-tsi kirgn ye-ra-zin ays dər-dum?

Մութը կ'իջնէ հոգւո՛ւս՝ ուր վաղո՛ւց գիշեր է արդէն.
Մպասումի՛ ցայգ ուր դեռ չշողաց լոյսն երազին.
Հազիւ քիչ մը բոյր ծծած մոռացումին էս վարդէն,
Նորէն քեզի՛ կը դառնամ, ա՛կն արեւիս ոսկեծին:

Mu-tə gich-ne hok-vuys, ur va-ghuts ki-sheer e ar-ten;
Əs-pa-su-mi tsayk ur teř chu-sho-ghats luysn ye-ra-zin;
Ha-ziv qich mə puyr tzə-tzatz mo-řa-tsu-min yes var-ten,
No-ren qe-zi gə tař-nam, agn a-re-vis vos-ge-tzin.

Լուսնի պայծառ տիւիւն տակ պիտի համրեմ անդադար,
Բուստէ զարկերն ոգեւոր՝ առոյգ սիրոյ երազին.
Ա՛հ, քիչ մը լոյս, ժպի՛տ մը՝ որ կեա՛նք ինծի պիտի տար,
Եւ փարատեր լքումն՝ որ կը ծանրանայ իմ ուսին:

Lus-ni bay-dzař di-vin dag bidi ham-rem an-ta-tar,
Pus-de zar-germ vo-ke-vor, a-řuyk si-ro ye-ra-zin.
Ah, kich mə luys, zhə-bid mə, vor gyanq in-dzi bi-di dar,
Yev p'a-ra-der lə-qumn, vor gə dzan-ra-na im u-sin.

Եկո՛ւր, արդէն կը մսի՛ն հեք երազներն իմ որբուկ,
Ա՛լ յոգնած եմ անցնելէն կածաններէ մենաւոր,
Անձրեւ կ'իջնէ հոգւոյս մէջ, կը զգամ մահուան սրսփուք,
Զեռքս է պարապ մնացեր դատարկին մէջ սգաւոր:

Ye-gur, ar-ten gə mə-sin heq ye-raz-nern im vor-pug,
Al hok-nadz em ants-ne-len ga-dzan-ne-re me-na-vor,
Ants-rev gich-ne hok-vuys mech, gə zkam mah-van sər-sə-puk,
Tseřks e ba-rab mə-na-tser ta-dar-gin mech sə-ka-vor.

Missak Metzarents - 1908

*The twilight maiden is like saffron in her virginity,
Why am I left alone with my mournful dream
Beneath the flower's scent of lime and pomegranate trees?
Ah, why have I remained in the heart of this sad dream?*

*Darkness descends upon my soul, where night has long reigned
A waiting night, where the light of dreams does not glitter
Barely have I drawn a whiff from the rose of forgetfulness
And I turn again to you, O eye of my gilded sun*

*Under the radiant daylight of the moon will I incessant count
The excited coral-like pulse of love's ardent dream.
Ah, just a little light, a smile, which could give me life,
And could dispel the desertion weighing on my shoulders.*

*Come. My poor orphaned dreams already shiver,
I am now tired of passing over lonely paths.
Rain seeps into my soul, I feel death's quiver,
My hand has remained unfilled in the mournful void.*

English translation by Vatsche Barsoumian

*The second verse of the original poem has been omitted.

2. Night Song

Գիշերն անոյշ է, գիշերն հեշտագի՛ն,
 Հաշիշով օծուն ու բալասանով.
 Լուսեղէն ճամբէն ես կ'անցնիմ գի՛նով՝
 Գիշերն անոյշ է, գիշերն հեշտագի՛ն...

Համբոյրներ կու գան հովէն ու ծովէն,
 Համբոյր լոյսէն՝ որ չորս դիս կը ծաղկի,
 Այս գիշեր տօն է, հոգւոյս Կիրակի,
 Համբոյրներ կու գան հովէն ու ծովէն:

Բայց լոյսն իմ հոգւոյս քիչ-քիչ կը մաշի՛,
 Շրթունքս են ծարաւ միակ համբոյրի...
 Ցնծագին գիշերն է լոյս ու լուսին՝
 Բայց լոյսն իմ հոգւոյս քիչ-քիչ կը մաշի...

Missak Metzarents

(Western Armenian)

Ki-shern a-nush e, ki-shern hesh-da-kin,
 Ha-shi-shov o-dzun u pa-la-sa-nov.
 Lu-se-ghen jam-pen yes gants-nim ki-nov,
 Ki-shern a-nush e, ki-shern hesh-da-kin.

Ham-puyr-ner gu kan ho-ven u dzo-ven,
 Ham-puyr luy-sen, vor chors tis gə dzagh-gi,
 Ays ki-she don e, hok-vuys Gi-ra-gi,
 Ham-puyr-ner gu kan ho-ven u dzo-ven,

Payts luysn im hok-vuys qich-qich gə ma-shi,
 Shər-tunqs en dza-rav mi-yag ham-puy-rin...
 Tsən-dza-kin ki-shern e luys u lu-sin,
 Payts luysn im hok-vuys qich-qich gə ma-shi...

*The night is sweet, the night is sensuous,
 Perfumed with hashish and balm.
 Inebriated, I pass through glowing paths,
 The night is sweet, the night is sensuous.*

*Kisses travel from the wind and the sea,
 A kiss from light blossoms all around me.
 Tonight is a feast, a Sunday for my soul,
 Kisses travel from the wind and the sea.*

*But my soul's light is fading slowly,
 My lips are thirsty for that single kiss.
 The festive night is bright and moonlit,
 But my soul's light is fading slowly.*

English translation by Vatsche Barsoumian

3. Night*

Գիշերը

Ողջ գիշեր բարդիները
 Խշշացին չափարի մօտ,
 Ողջ գիշեր ականջում էր
 Իմ սիրտը այդ ձայներին.
 Ինձ կանչում էր ողջ գիշեր
 Հնօրեայ, հին մի կարօտ,
 Կարկաչում էր մի անուն
 Դաշտերից ու լայներից:

*The last verse of the original poem has been omitted.

Gisherə (Eastern Armenian)

Voghj gi-she-rə bar-di-ne-rə
 Khəsh-sha-tsin cha-p'a-ri mot,
 Voghj gi-she-rə a-kan-jum er
 Im sir-tə ayd dzay-ne-rin,
 Indz kan-chum er voghj gi-she-
 Hə-nor-ya, hin mi ka-rot,
 Kar-ka-chum er mi a-nun
 Dash-te-rits u lay-ne-rits.

Ծնծղաներ էին ցնծում,
 Բամբիռներ արծաթաձայն,
 Ողջ գիշեր հովը պարեց
 Ախ, այնքա՛ն, այնքա՛ն թեթեւ.
 Ողջ գիշեր բռնել էի
 Հնօրեայ, հին մի կաճան,
 Ու շուրջս մեռած օրեր,
 Ու մեռած ծաղկերթեր...

Ձեր երգը իմն է նորից,
 Ու հիմա, երբ գիշեր է,
 Ուռչում է կարօտս խենթ
 Ջրերի նման գարնան.
 Ու այնպէս դեռ հեռու է
 Ինձ թում իմ աշունը,
 Եւ օրերը թեւում են
 Թեթեւ դեռ ու դեռ վառման:

Gourgen Mahari - 1926

Tzəntz-gha-ner e-yin tsən-tzum,
 Bam-biř-ner ar-tza-t' a-dzayn,
 Voghj gi-sher ho-və pa-rets
 Akh, ayn-qan, ayn-qan t'e-t'ev;
 Voghj gi-sher bəř-nel e-yi
 Hə-nor-ya, hin mi ka-tzan,
 U shour-jəs me-řatz o-rer,
 U me-ratz tzagh-ke-t'er-t'er...

Dzer yer-gə imn e no-rits,
 U hi-ma, yerb gi-sher e,
 Uř-chum e ka-ro-təs khent'
 Jə-re-ri nə-man gar-nan;
 U ayn-pes deř he-řu e
 Indz t'ə-vum im a-shu-nə,
 Yev o-re-rəs t'e-vum en
 T'e-t'ev deř u deř vař-man.

*Throughout the night the poplar trees
 Rustled by the hedges,
 Throughout the night, my heart lent an ear
 To those sounds;
 The entire night I was summoned by
 A bygone, ancient longing,
 A name was babbling
 From the fields and meadows.*

*Cymbals were jingling,
 And bambirs, of silver-sound,
 The wind danced the whole night through
 Ah, ever so lightly;
 The whole night through I followed along
 A bygone, ancient path,
 And all around me were days deceased
 And flowers petals, dead.*

*Your song is mine once again
 And now that night is up,
 My wild yearning swells
 Like springtime waters,
 And it seems to me that
 My Autumn is distant still
 And my days to me appear
 Still weightless and aflame.*

English translation by Vatsche Barsoumian

4. Hymn (I will come)

Ես կը գամ

Yes kə gam (Eastern Armenian)

Ես կը գամ, երբ դու մե-նակ կը մն-աս
Տրտ-ում իր-իկու-այ ստո-ւեր-նե-րի տակ,
Երբ դու կըթաղես տենչերդ խորտակ.
Եւ վհատութեամբ երբ կը հեռանաս...

Yes kə gam, yerb du me-nak kə mə-nas
Tər-tum i-rik-va əst-ver-ne-ri tak,
Yerb du kə t'a-ghes ten-che-rəd khor-tak,
Yev və-ha-tut'-yamb yerb kə he-řa-nas...

Ես կը գամ, որպէս մոռացուած մի երգ,
Հիսուած աղօթքից, սի-րուց ու ծաղկից.
Քո մեռած սրտում կը լինի թախիծ,
Ես կը կանչեմ քեզ դէպի այլ եզերք:

Yes kə gam, vor-pes mo-řats-vatz mi yerg,
Hyus-vatz a-ghot'-qits, si-ruts u tzagh-kits;
Qo me-řatz sər-tum kə li-ni t'a-khitz,
Yes kə kan-chem qez de-pi ayl ye-zerq.

Ես կը գամ, երբ դու կը լինես տրտում,
Երբ երագներդ յաւետ կը մեռնեն,
Ձեռքդ կը բռնեմ, ցաւըդ կ'ըմբռնեմ,
Կը վառեմ ուրիշ լոյսեր քո հոգում...

Yes kə gam, yerb du kə li-nes tər-tum,
Yerb ye-raz-ne-rəd ha-vet kə meř-nen,
Dzeř-qəd kə bəř-nem, tsa-vəd kəm-bəř-nem,
Kə va-řem u-rish luy-ser qo ho-gum...

Vahan Terian - 1908

*I will come when you are left alone,
Melancholy beneath the shadows of the night;
When you bury your shattered desires,
And when you depart in despair.*

*I will come as some forgotten tune,
Woven with prayers, with love, and flowers;
Should there be grief in your lifeless heart,
I will call you towards other shores.*

*I will come when you are melancholy,
When your dreams forever die,
I will hold your hand, I will grasp your grief,
I will kindle new lights in your soul!*

English translation by Vatsche Barsoumian

Duration 30 minutes